

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส ๑๓๑๐๑
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา.....
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทที่ ๒ เรื่องที่ ๔ โอวาท ๓ : ทำจิตให้ผ่องใสบริสุทธิ์ เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง
 ครูผู้สอน : คุณครูคมลิต นามไว โรงเรียนบ้านม่วง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๓/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓
 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ทำจิตให้บริสุทธิ์ในการทำสมาธิได้ (K, P)
๒. มีความศรัทธาในหลักธรรมโอวาท ๓ (A)

๔. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- โอวาท ๓
- ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา)

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

พิจารณาตามหลักสูตรของสถานศึกษา

๕. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การทำจิตให้ผ่องใสบริสุทธิ์ เป็นการปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ของพระพุทธศาสนา ย่อมทำให้มีสมาธิและมีสติในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติสุข

๖. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

- ๑) ทักษะการปฏิบัติ
- ๒) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๗.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย รับผิดชอบ
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสอนโดยกระบวนการสร้างความตระหนัก

ขั้นนำ

ขั้นที่ ๑ สังเกต

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือคลิปวิดีโอ เรื่อง การทำสมาธิ
๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้
 - นักเรียนคิดว่า การทำสมาธิมีประโยชน์อย่างไร
(แนวตอบ ทำให้จิตใจสงบ ไม่ฟุ้งซ่าน)
 - นักเรียนสามารถทำสมาธิได้ในเวลาใดบ้าง
(แนวตอบ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ก่อนเข้านอน และในเวลาว่างที่เหมาะสม)
๓. ครูอธิบายเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำสมาธิว่า เป็นการทำให้ผ่องใสบริสุทธิ์ตามหลัก โอวาท ๓

ขั้นสอน

ขั้นที่ ๒ วิเคราะห์วิจารณ์

๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนทุกคนศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน สังคมศึกษาฯ ป.๓ หรือ PowerPoint เรื่อง การทำจิตให้ผ่องใสบริสุทธิ์
๒. ครูสุ่มนักเรียนจำนวน ๓-๕ คน นำเสนอข้อมูลความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายขั้นตอนการทำสมาธิ ดังนี้
 - ๑) เลือกสถานที่ที่เหมาะสม คือ สถานที่ที่เงียบสงบ ไม่มีเสียงรบกวน
 - ๒) ตัดความกังวลต่างๆ ไม่สนใจเรื่องรอบตัว
 - ๓) สมาทานศีลหรือรักษาศีล (ถ้าทำได้)
 - ๔) สวดมนต์ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์
 - ๕) แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งหลายพ้นจากความทุกข์
 - ๖) นั่งขัดสมาธิ โดยนั่งเอาขาขวาวางทับขาซ้าย และมือขวาวางทับมือซ้าย ลำตัวตั้งตรง
 - ๗) กำหนดลมหายใจเข้า-ออก จนจิตสงบนิ่ง เป็นระยะเวลาตามที่เหมาะสม
 - ๘) หลับออกจากสมาธิ ให้กราบพระรัตนตรัย ๓ ครั้ง แล้วกรวดน้ำ
๔. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงขั้นตอนการทำสมาธิโดยให้จิตจดจ่อกับลมหายใจเข้า-ออก โดยนักเรียนสามารถเลือกทำตามวิธีดังต่อไปนี้
 - ๑) กำหนดลมหายใจเข้า-ออก โดยหายใจเข้า นับ “๑” หายใจออก นับ “๑” หายใจเข้า นับ “๒” หายใจออก นับ “๒” แล้วนับเลขต่อไปเป็นคู่ๆ จนจิตสงบนิ่ง
 - ๒) ตั้งภาวนาในใจว่า พุท-โธ โดยขณะหายใจเข้า ให้ภาวนาว่า “พุท” หายใจออก ให้ภาวนาว่า “โธ” นับต่อไปเรื่อยจนจิตสงบนิ่ง

๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย
๖. ครูให้นักเรียนฝึกทำสมาธิเบื้องต้นด้วยการนับลมหายใจเข้า-ออก
๗. ให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้
 - นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการทำสมาธิ
(คำตอบของนักเรียน ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)
 - นักเรียนมีปัญหาในการทำสมาธิอย่างไรบ้าง
(คำตอบของนักเรียน ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)
๘. ครูอธิบายให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาในการทำสมาธิ เช่น ถ้านักเรียนรู้สึกเมื่อยหรือเกิดอาการเหนื่อยชา อาจให้นักเรียนเปลี่ยนท่าทางการทำสมาธิตามที่นักเรียนถนัด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำสมาธิ ประโยชน์ของการทำสมาธิ และครูเสนอแนะให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

(ขั้นตอนการทำสมาธิ

- ๑) เลือกสถานที่ที่เหมาะสม คือ สถานที่ที่เงียบสงบ ไม่มีเสียงรบกวน
- ๒) ตัดความกังวลต่างๆ ไม่สนใจเรื่องรอบตัว
- ๓) สมาทานศีลหรือรักษาศีล (ถ้าทำได้)
- ๔) สวดมนต์ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์
- ๕) แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งหลายพ้นจากความทุกข์
- ๖) นั่งขัดสมาธิ โดยนั่งเอาขาขวาวางทับขาซ้าย และมือขวาวางทับมือซ้าย ลำตัวตั้งตรง
- ๗) กำหนดลมหายใจเข้า-ออก จนจิตสงบนิ่ง เป็นระยะเวลาตามที่เหมาะสม
- ๘) หลังออกจากสมาธิ ให้กราบพระรัตนตรัย ๓ ครั้ง แล้วกรวดน้ำ

ประโยชน์ของการทำสมาธิ เช่น

๑. ทำให้จิตสงบ ไม่ฟุ้งผ่าน
๒. มีสมาธิในการเรียนหรือการทำกิจกรรม ทำให้ลดความผิดพลาดในการทำกิจกรรม
๓. ทำให้ไม่หลงลืมง่าย
๔. ทำให้แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความรอบคอบ)

๙. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
การประเมินระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๑) ทำจิตให้บริสุทธิ์โดยการ ทำสมาธิได้	- สังเกตการทำสมาธิ	- การทำสมาธิของ นักเรียน	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๒) มีความศรัทธาใน หลักธรรมโอวาท ๓	- ประเมินจากการตอบ คำถาม	- ประเด็นคำถาม	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๓) พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๔) คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- สังเกตความมีวินัย ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่น ในการทำงาน	- แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๑๐. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้

- ๑) หนังสือเรียนวิชา สังคมศึกษาฯ ป.๓ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ศาสนาว่ารู้ บทที่ ๒ เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ
- ๒) ภาพหรือคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการทำสมาธิ

แหล่งการเรียนรู้

- เว็บไซต์

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายคมลิจิต นามไว)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

...../...../.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางบุษราคัม อดตะวาปี)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วง

...../...../.....

บัตรภาพ

